

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Spoliis Clericorum. Cap. iii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

solitum inventarium super rebus, & bonis. & optime Diaz. junct. addit Mand in
 prædictis conficere, illaque prout de reli- 32 *prædict. crim. c. 53 per totum. Epidimæ* ¶ quo-
 quis clericorum spoliis fieri solet, ad pro- que tempore parochi ad residentiam, &
 tempore existentem Thesaurarium dictæ sacramenta administranda omninò sunt
 Camera Apostolicæ, nulla cujusvis desu- obligati. congreg. concil. *super c. 1. de refor.*
 per licentia requisita, redigi mandavit, ut 33 *sess. 23. sub tit. Mediolanen.* Et ¶ canonici
 in eisdem Pij 17. *constit. 115. quæ incipit in su-* absentes ultra tres menses non sunt citan-
prema militantis. Quid verò importet ver- di, aut monendi ad residentiam, sed ad al-
 bum, residere, qui residere teneantur, & legandum causam legitimam absentia, &
 quæ sint causæ iustæ non residendi, trad. quare non debeant puniri, *ut in decis. super*
 Graff. *decis. aur. c. 97. num. 57 59. 60. 61. &* eo. 12. *sess. 24. sub tit. V. excellen. quæ incipit*
 2. par. 1. lib. 2. c. 15. nu. 6. & 7. par. 2. lib. 3. *canonici absentes.*

DE SPOLIIS CLERICORVM.

Cap. III.

S P M M A R I P M.

1. Episcopi bona propria, quæ ante as-
 sumptionem ad Episcopatum habe-
 bant testamento relinquere pos-
 sunt.
2. Clericorum spolia olim habebant ecclesiæ,
 cui beneficiati inserviebant.
3. Ecclesia an succedat in pœnam, qua ple-
 citur interficiens presbyterum.
4. Iuris secundum temporum varietatem
 varie processerunt.
5. Spolia clericorum ad Cameram Aposto-
 licam spectant.
6. Spolia ecclesiastica, quæ dicantur.
7. Bonorum ecclesiasticorum omnium ad-
 ministratio spectat ad Papam.
8. Bonorum ecclesiasticorum quatuor sũnt
 species.
9. Spoliorum ecclesiasticorum nomine sacra-
 menta venire non possunt.
10. Paramenta, ornamenta, & vasa sacra
 non cadunt in spolium.
11. Scamna, mensæ, dolia, & huiusmodi in
 spolio non includuntur.
12. Patrimonialia, & causa donationis, vel
 successionis quæ sita, non cadunt sub
 spolio.
13. Clerici ab intestato, & sine legitimis suc-
 cessoribus decedentibus, bona ecclesiæ,
 quibus præfuerunt incorporantur.
14. Bona acquisita ratione clericali ordinis,
 vel officij, sunt quasi patrimonialia, &
 non faciunt spolium.
15. Bona acquisita ratione ordinis clericali-
 à quæ sita ex redditibus ecclesiasticis
 differunt.
16. Bona acquisita de huius, quæ beneficiarius
 parcius vivendo servavit, non cadunt in
 spolium.

Bona.

17. Bona acquisita alios litteras docendo, non cadunt in spoliū.
18. Bona donata per clericum inter vivos, qua non faciant spoliū.
19. Obligatio antidotalis, quando locum habeat.
20. Bona acquisita beneficiario, qui non habet redditus ultra summam ducatorum triginta, non cadunt sub spolio.
21. Presumitur in meliorem partem, quando factum potest sapere delictum, & non delictum.
22. Bona per clericum acquisita, quando de redditibus ecclesiasticis acquisita presumantur.
23. Presumptio magis in iure fundata, contrariam presumptionem edidit.
24. Reus in excipiendo, quando ejus exceptionem probare teneatur.
25. Hares beneficiarii, & possessor bonorum non est possessione privandus, donec constet bona cadere sub spolio.
26. Bona ex redditibus ecclesie à beneficiario empta, & alicui ecclesie aut pijs locis ipso vivente sine fraude tradita, non cadunt sub spolio.
27. Distributiones quotidiana non faciunt spoliū.
28. Bona Romanam curiam sequentium, qua non faciant spoliū.
29. Illegitimi quorum bonorum sint incapaces.
30. Testandi facultas, non condito testamento regulariter minime prodest.
31. Testandi facultatem solus Papa tribuere potest.
32. Bonorum ecclesiasticorum dominium est Dei.
33. Negotiatio est duplex, licita, & illicita.
34. Negotiatio ecclesiasticis est illicita.
35. Negotiantur illicitè ecclesiastici possessiones conducendo.
36. Ordinari prohibentur cupidi.
37. Negotiatio necessitatis causa clericis est permissa.
38. Clerici causas criminales, aut civiles secularium suscipere non possunt.
39. Clericis officium procuratoris exercere non licet.
40. Clerici pluribus modis bona iure legitime acquirunt.
41. Episcopis servitus principum secularium est interdicta.
42. Fructus omnium beneficiorum generaliter vel specialiter Sedi Apostolica reservatorum à die vacationis usque ad diem provisionis cadunt sub spolio.
43. Fructus beneficiorum non reservatorum, nec affectorum, à die vacationis citra non ad cameram, nec ad heredes, sed successori debentur.
44. Decretum irritans, & clausula, sublatas, &c. quid operetur.
45. Fructus beneficiorum juris patronatus non cadunt sub spolio.
46. Fructus beneficiorum vacantium ad collationem Ordinariorum non cadunt sub spolio.
47. Bona clericorum, qui dum viverent, scandalosè se gerebant, an veniant in spolio.
48. Actiones descendentes ex quasi delicto, non transeunt ad heredes.
49. Probandi onus quando camera Apostolica incumbat.
50. Spolium committitur ob non residentiam in pœnam non residentis.
51. Apostatarum extra claustra degenium bona, camera Apostolica sunt applicata.

- 52 Ordinis fratrum Humiliatorum extinctio
 53 Fratibus extincti ordinis Humiliatorum, alimentorum assignatio.
 54 Reservata sunt omnia beneficia extincti, ordinis Humiliatorum.
 55 Fratres extincti ordinis Humiliatorum

an comprehendantur sub constitutionibus contra Apost. tas editis.

56 Fratrum extincti ordinis Humiliatorum bona, quando ad cameram Apostolicam spectent.

57 Fratres ordinis Humiliatorum, an de bonis per ipsos acquisitis disponere possint

QUOMODO bona ecclesiastica dividendi, distribui, & dispensari debeant, fuit supra tractatum. Sed, quia Gregorius III. super expositione sibi facta decrevit, † quod Episcopus condito testamento hoc solum, quod eum ante Episcopatus ordinem proprium habuisse constitit, relinquere possit, quicquid verò ecclesie ante ipsius consecrationem fuisse constaret, vel in Episcopatus ordine Episcopum acquisivisse, in eisdem ecclesie dominio conservaretur, *cap. i. ext. de testam. cum Episcopis, & aliis ecclesiasticis viris decedentibus super eorundem bonis sæpius graves lites soleant exoriri; ipsis defunctis, quibus bona devolvantur, infra demonstrabitur.*

2 Episcopis † enim decedentibus, de jure communi eorum bona, præsertim post consecrationem acquisita, penes earum ecclesias debent remanere, *cap. cum in officio, eod. tit. cap. sicubi. & cap. quicumque. 12. quest. 5. & etiam in personalibus succedit ecclesia; quia pœna, † qua interficiens presbyterum est plectendus, pars ecclesie, cui præfuit, & alia pars pro ejus anima est distribuenda, cap. presbyteri, ext. de pœn. postea tempore procedente conservari debebat successoribus, vel in ecclesiarum utilitatem converti, cap. quia sæpe, de elect. in 6. cap. presenti, eod. lib. & Navar. in comm. de spol. cleric. §. 10. numer. 1. & 2.*

Sed, quoniam † secundum temporum diversitatem jura variè processerunt, ut trad. Abb. in q. 4. ante fin. Romani Pontifices pro tempore existentes bonorum Episcoporum, & beneficiorum decedentium, diversorum spoliatorum, † ut ad cameram Apostolicam spectantium, & pertinentium, collectores, vel exactores in variis Provinciis, & locis deputarunt, & constituerunt; qui de illis, tanquam de rebus ad cameram præfate spectantibus donando, & transigendo, ac alias diversimode disposuerunt, ut per extravag. Paul. III. circa princip. de anno 1552. editam, in Bull. Rom. cap. 31. & per Navar. comm. de spol. cleric. §. 5. post princip. ubi idem Paul. motu proprio, testatur ab antiquissimo tempore cetera, dicta spolia cameræ Apostolicæ nomine exacta, & inter jura ipsius cameræ connumerata fuisse: ubi ad amputandas difficultates, quæ in medium afferbantur, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, declaravit, res, & bona, spolia nuncupata, & in quibuscunque regnis, & dominiis tam citrà, quam ultra montes, & maria consistentia. quæ pro tempore post obitum Prelatorum, & personarum quantumcunque, & quomodolibet qualificatarum, etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui, vel nullo condito testamento, vel absque sufficienti facultate, aut,

at ultra quantitatem, de qua facultatem habuerunt, condito, decesserunt & decesserunt, ad cameram Apostolicam, non ad alios, etiam in quibusvis aliis ecclesiis, monasteriis, cæterisque beneficiis ecclesiasticis, cum cura, & sine cura secularibus, & quorumvis ordinum regularibus, spectare, illaque, tanquam ad ipsam cameram spectantia perpetuò colligi ac recuperari posse, & debere, ut in ead. extravag. Paul. 111. ibi motu proprio eod. Bull Rom pag. 420. eod. cap. 32.

6 Spolia ¶ enim hoc casu sunt bona ecclesiastica persona quæ sita, immediate, vel mediate ex bonis ecclesiasticis, quæ non fuerunt ante mortem eius iustè impensa, nec facta jure patrimonialia, nec quæ sita alii irrevocabiliter, vel, quæ sunt ex illicita ejus negotiatione comparata, eorundemque beneficiorum fructus, seu redditus debiti, & inexacti. Navar. dict. comment. de spol. cleric. §. 1. num. 2. quæ spolia, ut bene refert Paulus in d. extravag. antiquis temporibus à camera Apostolica recipiebantur, ut per Rot. decis. 41. in principio. de probat. in antiq. Calder. decis. 1. de pecul. cler. Guid. Pap. decis. 110. Boer. decis. 224. & alios quos citat Navar. in eod. comment. de spol. cleric. §. 9. num. 1. vers. tertii; ex quibus satis constat de reservatione ¶ facta à Papa, cui omnium bonorum ecclesiasticorum spectat administratio, etiam de jure divino. S. Thom. 2. 2. quest. 100. art. 1: Innoc. in cap. noverit, num. 2. de sentent. excom. Card. in cap. perpendimus, numer. 12. eod. tit. & Navar. in d. comment. §. 9. num. 2.

8 Bonorum ¶ ecclesiasticorum quatuor sunt species, scilicet, sacramenta, vasa sacra, ornamenta sacra, & bona ecclesiasti-

ca deputata pro hominum sacrorum sustentatione. S. Thom. 2. 2. quest. 99. art. 3. & quolib. 6. art. 12. & 2. 2. quest. 135. art. 4. & Navar. de red. eccles. mon. 18. num. 1. & 2. quest. 1.

Quorum prima, ¶ videlicet, sacramenta, uti spolia, cameræ Apostolicæ applicari non possunt, cum sacramentum sit invisibilis gratiæ visibilis forma, cujus similitudinem gerit, & causa existit cap. sacrificium, de consecrat. dist. 2. & Grass. decis. aur. cap. 1. num. 4. par. 2. lib. 1. Vnde in bonis nostris sacramenta esse non possunt, Nullius autem sunt res sacræ, & religiosæ, & sanctæ. Quod enim divini juris est, id nullius in bonis est, s. nullius. insit. de rer. divis. Nec ultima species, quia bona ecclesiastica pro clericorum sustentatione deputata non cadunt in spolio, ut tot. tit. de reb. eccles. non alien. Et, cum dubitaretur, nunquid vasa sacra, & ornamenta sacra secundæ, & tertiæ speciei venerint in spolium, Pius V. sancto zelo ductus, quò ab usibus, scandalisque provideret, & beneficiorum indemnitati, animarumque quorumlibet salutem consulere, quænam sub spolio cadant, motu proprio, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine sua perpetuò valitura constitutione statuit, & ordinavit, ac decernendo declaravit.

10 Primò, ¶ quòd omnia, & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, nec non missalia, & gradualia, ac cantus firmi, & musicæ, aliisque quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res sacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcunq; alia bona per quoscunq; prælatos, & alios quoscunq; beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, quomodo

modolibet obtinentes, ad usum, & cultum
divinum, etiam in eorum privatis ædibus,
& capellis, vel oratoriii distincta, tempo-
re eorum obitus ex testamento, vel ab in-
testato relicta spoliatorum appellatione
non veniant, sed eadem ad ecclesias, qui-
bus defuncti præfuerunt, spectare, & per-
tinerere decrevit, ut in ead. constitut. Pij V.
sub dat. Roma anno 1567. in Bull. Rom.
cap. 44. & per Navar. in §. 8. num. 2. de
spol. cleric.

11. Secundò, † nec cadunt in spolio, quæ-
cunque scamna, cathedræ arcæ, & et-
iam lignæ, vel lapidæ, etiam
marmoræ mensæ & tapulæ, ac quæcun-
q; dolia, seu vasa vinaria vacua, & alia simi-
lia supellectilia domestica, ut idem Pius
V. statuit in ead. constitut. §. in super Et si-
milium appellatione, omnia alia lignami-
num mobilia cujuscunque qualitatis ex-
istentia comprehensa censentur, & hæc
expresse sunt exclusa, & ecclesiis incor-
porata, per dictam Pij V. constitutionem,
ibi, eo ipso applicata, & incorporata sunt,
& esse censentur, quæ significant sen-
tentiam juris, gloss. in cap. in pœnis, de re-
gul. jur. in 6. Felin. post alios, quos citat.
in cap. Rodolphus, num. 28. de rescript. &
Navar. eod. comment. de spol. cleric. §. 8.
numer. 5.

12. Tertio, † præter exempta per dictam
constitutionem, sunt etiam à numero spo-
liatorum exempta omnia bona patrimonialia,
vel causa donationis, successione, seu
legatorum, aut ex fructibus eorundem
honorum patrimonialium, & donationum,
vel successioneum acquirita, de quibus be-
neficiati liberè testamento, donatione, vel
quocunque alio modo, & titulo disponere
possunt, cap. quia nos, & cap. relatum in 2.

de testam. cap. 1. de success. ab intestat.
Innoc. in cap. cum in officiis, num. 2. vers. si
autem, eod. titul. Bald. in auth. licentiam,
C. de episc. & cler. Alexaud. in conf. 101.
num. 2. lib. 7. Corn. conf. 314. num. 2. vel 3.
& in conf. 79. num. 3. vers. tamen secus est
in aliunde quasitis, &c. volum. 4. Navar.
eodem. com. de spol. clericor. in princip. nu. 2.
vers. dixi. Quæ sita ex bonis ecclesiasticis,
Ab intestato autem decedentibus, dicta
bona ad consanguineos, qui eis legitime
succedunt devolvuntur, Rot. decis. 41.
num. 2. de probat. in antiq. quæ conclusio
procedit etiam in Episcopo patrimonium
habente, quod bona hæreditaria præter-
mittuntur potius quæ sita ex redditibus pa-
trimonialibus Episcopi, quam ecclesiæ, ut
tenuit Rota, quæ plures allegat. in par.
3. divers. lib. 3. 3. decis. 582. num. ... quibus †
sine legitimis successoribus decedentibus,
ecclesiis, quibus defuncti præfuerunt, in-
corporantur, ut in authen. de eccles. tit. 8.
interdiximus, vers. si quis autem Episcopus,
colum. 9. cap. final. 12. quæ sita §. gloss. fin.
in cap. requisiti, ext. de testam. & in cap.
1. de success. ab intestat. & Innoc. in d. cap.
cum in officiis, num. 5.

14. Quarto, † bona quasi patrimonialia,
quæ sunt quæ sita ratione clericalis ordi-
nis, vel officii, alia ratione, quam juris per-
cipiendi fructus beneficiales, ut quæ sa-
cerdotes pro elemosyna recipiunt, Missas
celebrando, capellanos agendo, prædica-
toris, confessorijvè munera, aut alios spi-
rituales actus exercendo, & Vicarij ge-
neralis aut aliud officium ecclesiasticum
temporale administrando, cap. quia
nos. & ibi Innoc. de testam. cap. re-
latum. §. caterum. eod. tit. & post Abb.
Hostiens. Card. & Franc. tenet Navar.
in di.

tract. de red. eccles. quest. 1. mon. 19. n. 1. 18

Ratio autem differentiae, quod redditus beneficiorum cadunt sub spolio, non autem quaesita ratione ordinis clericalis, ea est, quod bona beneficiorum habent onus dandi superflua pauperibus, & ratione ordinis quaesita tribuuntur eis sine vlllo onere. Navar. eod. mon. 19. in fin. sunt namque eorum propria, ut inquit B. Thom. 2. 2. quest. 185. art. 7. & post Oldr. & alios plures citatos Pagn. super Direct. Inquisitor. par. 3. lib. 3. Schol. 154. §. postremo quaedam.

16 Quinto, quod beneficiati de his, quae de suo honesto victu parcius vivendo serviant, licite disponere possunt, quia commodo sua quasi industria, & labore quaesita censentur patrimonialia, quae propterea in spolio venire non possunt, ut sentit, S. Thom. 2. 2. quest. 185. art. 7. Major in 4. dist. 24. quest. 17. probant Adria. in 4. de rest. quest. 12. & Sot. lib. 50. quest. 4. art. 3. de iust. & iur. quos sequitur a probando, tenendo, & firmando, dictam conclusionem Navar. d. tract. de redd. eccles. mon. 36. numer. 2. tom. 1.

17 Sexto, quod quaesita, alios litteras docendo publice, vel private legendo (dummodo sine praedjudicio residentiae, quo ad beneficiatos obligatos ad residentiam personalem) quae dicuntur etiam quasi patrimonialia, & praesertim, si ob tenuitatem beneficiorum, ac necessitatem, vel inopiam insurgentem haec officia exercentur, l. legatis, §. si ex officio, & ibi gloss. in ver. officium, & Bart. numer. 2. de leg. 3. & Innocentius in cap. cum in officiis, numer. 4. de testam. quia ex legitimo artificio quaesita dicuntur, d. cap. relatum, §. ceterum, cum aliis supra allegatis.

Septimo, quod donata in vita saltem, quae juste donantur, loco eorum, quae de proprio pro expeditione Bullarum Episcopatuuum, vel aliorum beneficiorum; & in paramentis ecclesiasticis, ac mobilibus, in paranda domo ante fructuum beneficiorum perceptionem exponuntur, quae proculdubio exposita non fuerunt ex redditibus ecclesiasticis, & tunc loco eorum, quae ecclesiae acquiruntur, ac sub spolio cadunt, beneficiarius poterit tantundem tuta conscientia, & legitime in vita donare, cap. injustum, §. item, & cap. seq. 12. quest. 2. Navar. eod. com. de spol. cleric. §. 6. numer. 2. ante vers. tertio noto. & titul. de reddit. eccles. quest. 1. mon. 27. numer. 3. circa fin. eademque ratione, titulo donationis possunt legitime sacerdotes fratribus, aut aliis consanguineis rusticis, aut aliis pauperibus donare, qui (ut ferè fit) labore, sudore industria, ac expensis fratrum, vel parentum rusticorum laborantium in scholis ad ediscendum, quod donec ordinem sacerdotalem suscipiant, manentur, quia ad attendenda sunt obligati, & donant ad extinctionem debiti praecedentis.

Octavo, quod nullum spolium camerae fieri, nec quidemquam a quibusvis spoliatorum camerae collectoribus, vel subcollectoribus exigi, vel percipi potest per obitum eorum, qui dum viverent, unum, vel plura beneficia ecclesiastica obtinebant, cuius vel quorum omnium fructus, redditus, & proventus, una computati triginta ducatorum auri de camera, secundum communem aestimationem, valorem annum non excedebant, aut, qui pensiones annuas super quibusvis fructibus ecclesiasticis usque ad dictum valorem annuatim, & non ultra, perceperint, ut in d. constit.

- Pij V. in Bull. Rom. cap. 43. & in d. com. de spol. clericor. §. 8. num. 1. vers. *præerea*, & 24 num. 7. Quia cum ex similibus beneficiis, & redditibus vix possit quis propter eorum tenuitatem sustentari, si quis, non excedens dictos annuos redditus, nihilominus post obitum relinquat bona acquisita, pecunias, aut mobilia, præsumuntur acquisita ratione ordinis clericalis, officij ecclesiastici, aut alterius legitimi exercitij,
- 25 ¶ quia, quando factum potest se habere ad delictum, & non delictum, præsumitur in meliorem partem, Bart. in l. non solum, §. sed. ut probari, ff. de nov. oper. nunci. Abb. in cap. auditu & ibi. Felin. num. 33. de præscrip. & in cap. in præsentia, num. 13. vers. sed ultra. de probat. & Gabr. in cons. 275. num. 2. vol. 1.
- 26 Nec obstat, ¶ quod res, quas clericus post clericatum acquisivit, præsumuntur de redditibus ecclesiæ acquisita, ut per Innoc. eod. cap. cum in officiis, num. 3. de testam. quia Innocentius loquitur, & ejus dicta procedunt in bonis à Prælati defunctis relictis, qui amplios redditus habebant. Sed hoc casu, quo beneficiati, juri novo per dictam constitutionem inducto, habent legem certam, & favorabilem, qua non excedentes annum redditum ecclesiasticum triginta ducatorum non faciunt spoliū, si acquirunt, præsumuntur legitime acquisivisse, ut sentit Innocentius in d. cap. cum in officiis. num. 27. ver. quidam tamen.
- 27 Et hæc ¶ præsumptio in jure, & majori verisimilitudine fundata contrariam præsumptionem excludit, cap. quia, & cap. litteras, ext. de præsumptionibus, & ibi Innoc. eod. num. 3.
- Cum enim fundamentum intentionis camerae consistat in illicitis, quæ præteruntur ab ecclesiastico gestis, illud probare tenetur, cum ¶ etiam reus in excipiendo efficiatur actor, & ejus exceptionem probare teneatur, l. 1. ff. de except. Felin. in cap. auditu, num. 33. de præscrip.
- Maximè, si hæres reperiatur in possessione, quia tunc non est privandus, donec probetur bona cadere sub spolio, & camerae onus probandi incumbit, cap. nulli junct. gloss. 12. quest. 5. gloss. in cap. sine manifest. in ver. probatur, in fin. ead. cau. quest. 1. & Pau. de Castr. in l. si quis presbyter. n. 4. C. de episc. & cler.
- Nonò, ¶ nec cadunt sub spolio, quæ beneficiatus, dum viveret, emit ex redditibus ecclesiasticis pro sua ecclesia, vel ei, aut aliis ecclesiis vel locis piis tradidit sine fraude: ut si quis fundaret beneficium ecclesiasticum, & emeret redditus pro dotandis amore Dei puellis, aut ad alia opera pia erogaret, dummodo, ipso vivente, dominium fuerit translatum: quia tali casu tempore mortis ecclesia, seu alia loca pia habent dominium, & possessionem, & tunc beneficiatus est eisdem bonis exutus, quæ propterea non vacant, nec in spolio cadere possunt Navar. d. com. de spol. cleric. §. 1. nu. 4. & §. 6. nu. 2. junct. vers. tertio noto.
- Decimò, ¶ nec fit spoliū de distributionibus quotidianis, quia efficiuntur bona propria clericorum, & uti quæ sita ratione laboris, & legitimi servitij, de illis ecclesiastici disponere possunt Gemin. in cap. præfenti, de offic. ord. in 6. Dec. in cons. 280. colum. 1. Covar. in cap. cum in officiis, numer. 4. de test. Redo. in tract. de spol. eccles. quest. 1. numer. 27. vers. ulto.

ulterius canones permittunt, & Paris. qui de communi testatur in *conf. 33. col. 2. vol. 4.*

28 Undecimò, ¶ non cadunt sub spolio bona à quibuscuque Urbis incolis, seu curiam Romanam sequentibus, mobilia, immobilia, se moventia, pecunie, iocelia sive monilia, actiones, res, & jura, quæcunque ab eisdem incolis, & curiam Romanam sequentibus in dicta Urbe, & eius districtu consistentibus empta, aut aliàs quovis modo quæsita, si eos in dicta curia, seu eius districtu decedere contigerit, de quibus testamento, aut alio titulo disponi potest, & decedentibus ab intestato proximiores agnati succedunt, ut in *extravagante Pauli III. sub dat. Romæ 1549. sexto Idus Martij ut per Nauarrim. eodem comment. §. 6. n. 1. 31* quam extravagantem novissime Paulus Papa Quintus innovavit.

29 Sed, ¶ quia dictæ extravag. vigore fuerat concessa facultas testandi in favorem propriorum filiorum illegitimos, seu spurcorum, ac de jure incapacium, seu aliàs prohibitorum, Pius V. sex causis adductis facultates testandi, aut quovis alio modo disponendi de acquisitis ex bonis ecclesiasticis, ac de aliis rebus etiam proprio labore partis ad commodum illegitimos, etiam legitimatorum, & habitationes illegitimas ad succedendum in bonis feudilibus, & emphyteuticis ecclesiasticis concessas revocavit. ut in *conf. sub dat. Romæ anno 1570. sexto Kal. Februarii, in Bull. Rom. cap. 120. Ac demum revocationem ampliando, illam procedere voluit, etiam quò ad bona patrimonialia ecclesiasticorum, in quibus illegitimi, aut aliàs de jure*

incapaces ne hæredes institui, nec succedere posse decrevit; ut in *litteris sub annulo piscatoris expeditis dat. Romæ die septima Martij 1572. in eodem. Bull. cap. 152.*

30 Ultimò, ¶ non cadunt sub spolio bona ecclesiasticorum decedentium, condito testamento, modò legitima facultate testandi suffulti, quæ tamen non suffragatur, si qui illam obtinuit, non testetur arg. *l. hac consultissima, & l. ex imperfecto, C. de testamen. & Navar. d. com. §. 7. num: 6. nisi in eadem facultate caveatur, quòd etiam ab intestato proximiores in gradu succedant; quia tunc contra cameram Apostolicam lata interpretatio est efficienda argum. text. in l. 3 ff. de const. princ. quem sequitur Bart. in l. si quando. num. 1. C. de inof. testament.*

Et ¶ solus Papa facultatem testandi concedere potest, Navar. *eod. com. §. 9. n. 3.* quia ipsi soli, uti vniuersali bonorum ecclesiæ administratori, est immediatè à Deo commissa bonorum omnium ecclesiasticorum administratio, & omnium ¶ bonorum ecclesiasticorum dominum esse Domini Nostri JESU CHRISTI, non solum ea ratione generalis; Domini est terra, & plenitudo eius, sed etiam speciali censura, & dispositione hominum, licet superflua, fuerit, & hoc esse certum, & de fide, tenet Nava. in *tract. de reddit. eccles. quest. 1. mon. 40. num. 8. & in d. com. de spol. cler. §. 9. num: 4.* & quocunque casu hæc omnia procedunt duobus concurrentibus, vno in abstinendo, videlicet, ab illicita negotiatione, & aliis à sacris canonibus prohibitis, & altero in faciendo, nempe residendo, si ipsi habeant beneficia personalem residentiam requirentia, ex alibi allegatis.

- 33 Negotiatio ¶ enim est duplex, licita, & illicita; licite negotiari licet, antequam quis sit ecclesiasticus, sed murato statu laicam in ecclesiasticum negotiari non licet, *cap. fornicari, & cap. ejiciens, 82. dist.*
- 34 ¶ Nam negotiatio ecclesiasticis est interdicta, *cap. decrevit, cap. consequens, cap. Episcopus, cap. perlatum: & cap. negotiatorem, ead. dist.* quia difficile est, inter ementis, vendentisque commercium non intervenire peccatum, *cap. qualitas, de poenit. dist. 5.* & pluribus modis ecclesiastici illicitè negotiantur.
- 35 Primò, ¶ possessiones conducendo, ut *cap. fin. 87. dist. & d. cap. decrevit.* quia semper intelligitur causa cupiditatis hoc fieri, nisi necessitas probetur, *gloss. in eod. cap. decrevit, in ver. conducere est enim cupiditas mater vsurarum, c. virum, 47. dist.*
- 36 Quapropter cupidi ordinari prohibentur; quia tales de facili deviant à vero, *dist. cap. virum, & cap. dilectissimi, 8. quast. 2.*
- 37 Sed, quando ¶ negotiatio non sit lucri causa, sed, ut necessitati subveniatur, non est clericis prohibita, ex traditis per Abb. *in cap. secundum, num. 1. ne cler. vel mon. & Navar. eod. commen. de spol. cleric. §. 7. num. 5. vers. qua omnia.*
- 38 Secundò, ¶ nec causas criminales, aut civiles secularium suscipere, aut pro illis coram iudicibus secularibus advocare possunt, *d. cap. fin. & gloss. in cap. 1. 15. quast. 2. cap. 1. & ibi Abb. num. 5. ne cler. vel mon. neg. sec. se immisc. & cap. 1. ext. de postul.*
- 39 Tertio, ¶ nec officium procuratoris exercere, quod ars nuncupatur, *cap. qui Episcopi, in fin. 1. quast. 3. d. cap. 1.*
- ne cler. vel mon. & gloss. in cap. 1. in ver. artem, eod. tit. in 6. & hæc procedunt regulariter, quò ad lites coram iudicibus secularibus, cessante necessitate, sed coram iudicibus ecclesiasticis possunt omnes advocare, licet, si sunt in sacris, salarium petere non possunt, cap. observandum, & d. gloss. in cap. 1. 15. quast. 2. & etiam pro se ipso, pro ecclesia, & si necessitas imminet, pro personis conjunctis aut miserabilibus, potest quis advocare, & procurare, cap. 1. & cap. fin. ext. de postul. cap. 1. & ibi Abb. num. 5. ne cler. vel mon.*
- 40 Quarto ¶ acquisita ex artificio, vel servitio per modos ecclesiasticis personis per sacros canones prohibitos, etiam aliter, quam per illegitimam negotiatorem, ut toto tit. *ne cler. vel mon. & de cler. venat. & ex arte medica, & chirurgia, vel alia eis prohibita, atque ex obsequiis indecenter Regibus, Principibus, & aliis secularibus personis contra statuta canonum exhibitis, ut per eundem Navar. eod. commen. de spol. cleric. §. 7. num. 9.*
- 41 Episcopis eum, ¶ ne minus dignè loco cedant, aut Regum ministris, regulis, & Baronibus, personaliter interviant, per sac. concil. Trident. cum antiquorum canonum renovatione fuit expressè interdictum ut c. 17 de reform. sess. 25 & eisdè quidquid pro similibus obsequiis Principum largione acquirunt spolio cedit.
- 42 Sub spolio ¶ etiam cadunt omnes fructus, redditus, & provenus, ac jura, obventiones, & emolumenta quæcunque quomodolibet, & qualitercunque nuncupata omnium, & singulorum beneficiorum ecclesiasticorum cum cura, & sine cura secularium, & quorumvis ordinum regularium, & menasteriorum etiam

consistorialium, tam per constitutiones Apostolicas, quàm cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edendas, seu aliàs quomodolibet, & ex quavis causâ generaliter, vel specialiter Sedis Apostolicæ reservatorum, seu affectorum à die vacationis beneficiorum pro rata temporis, usque ad diem provisionis, *ut in litteris Pij IV. dat. Romæ sub annulo piscatoris die 7. Decembris 1560. in Bull. Rom. cap. 29. & Navar. eodem tract. de spol. cler. §. 7. num. 2. vers. primo not. quæ loquuntur de beneficiis in Regno Neapolitano, & illius Provinciis per obitum, & aliàs quovis modo, præterquam per cessum, illa obtinentium pro tempore vacantium, quæ postmodum* ⁴⁴ *per alias ejusdem Pij IV. litteras fuerunt ampliatæ, non solum in Regno Neapolitano, sed per totam Italiam, ut in eisdem litteris sub annulo piscatoris, die 25. Aprilis 1560. expeditis, in eodem Bull. cap. 36.*

Idem cum generaliter omnes fructus beneficiorum reservatorum, & affectorum à die vacationis usque ad diem provisionis sint cameræ Apostolicæ, consequens est, ⁴³ quod dicti fructus beneficiorum non reservatorum non exacti tempore vacationis obvenientes non sint Sedi Apostolicæ reservati; ut per Navar. *eodem §. 7. num. 3.* sed sint illius, cui spectant de jure, & jure canonico spectant successoribus beneficiatis. Nullus enim quorumcunque beneficiatorum, sive ex testamento, sive ab intestato decedentium fructus, &c. pecunias, & aliàs res per beneficiatos defunctos relictos, & ante illorum obitum non exactos, etiam si pro tempore ante ⁴⁶ obitum hujusmodi decurso debeantur, ac eorum solutionis dies beneficiatis viventibus

bus advenit; & per ipsos beneficiatos non steterit, quominus illos exegerint, quinimo, omnem pro illorum exactione necessariam diligentiam etiam judicialiter agendo fecerint, quoquomodo exigere, aut etiam sponte oblatos percipere potest; sed successoribus in beneficiis debentur, *ut in c. fm. ubi etiam gloss. in ver. reservari in addit. de off. ord. in 6. Baton. in conf. 138 num. 67 & 9. volum. 1. & in Motu proprio Iulij Papæ III. die 6. Iulij anni 1550. in Cancellaria Apostolica publicato, in eodem Bull. Rom. c. 9. pag. 504. §. nos attendentes, & §. volentes & ita in curia Romana pluries servari, & judicatum vidi, nec aliter judicari potest, quia dictus † Motus proprius habet decretum irritans, &c. & clausulam, *sublata &c.* quæ remouet aliter judicandi, vel interpretandi facultatem, *cap. si eo tempore. de elect. in 6.* cum aliis alias allegatis, & infinitas lites tollit, quæ inter hæredes, & successores in beneficiis oriri solebant, quibus, ut plurimum laici in præjudicium successorum beneficiatorum fructus, & pecunias non exactas os bovi trituranti alligando exigebant, ut bene animadvertit, & quibus motus fuit Jul. III. *in dict. const. de qua hic meminimus.**

⁴⁵ Fructus † beneficiorum jurispatronatus tempore vacationis non cadunt in spolio, quia beneficia jurispatronatus non comprehenduntur sub reservationibus generalibus, vel specialibus. Felyn. *in tract. quan. lit. Apo. noc. par nu. 11. vers. limita secundo, & Covar. pract. quest. c. 36. numer. 1. vers. ex quibus.*

⁴⁶ Secundo, † nec fructus beneficiorum vacantium in mensibus Ordinariis collatoribus de jure spectantibus, aut aliàs vi-

gore alternativæ ipsi concessis, in quibus cessat reservatio; quia, cum constitutio spoliatorum sit limitata pro fructibus beneficiorum reservatorum, non potest extendi ad non reservata, quia limitata causa limitatum parit effectum *l. cancellaverat ff. de h. quæ in test. del.* & Menoch. *cons. 24. num. 19. lib. 1.* Spolium enim est odiosum, & in odiosis non fit extensio, *c. odia de reg. jur. in 6.*

47 An autem bona ꝑ decedentium beneficiatorum, qui, dum in humanis agerent, aleatorum, concubinatorum, sanguinolentorum, tabernariorum, venatorum, aut alias lascivam, & damnatam vitam agebant, veniant in spolio, stante, quod acquisita per modos ecclesiasticis per sacros canones prohibitos cedunt spolio ex allegatis supra, sub num. 40. est distinguendum, quod ad patrimonialia, aut ex donatione, testamento, vel ab intestato acquisita non venire; quia cum prædicta sint prohibita, & criminosa, mortua persona, extinguitur actio; ꝑ quoniam actiones descendentes ex quasi delicto non transeunt ad hæredes, *Bart. in l. si filius familias iudex, num. 1. ff. de iudic.* Et pari modo, si beneficiatus habet amplos redditus bonorum stabilium laicalium, & tenues ecclesiasticos non excedentes summam triginta ducatorum. Quia, si bona acquisita relinquit, præsumuntur ex redditibus bonorum laicalium quæ sita, cum à communiter accidentibus aleatores, concubinatorij, tabernas frequentantes, venatores, aut aliàs vitam malè, & contra sacros canones ducentes, bona non acquirant, sed consumant; quapropter præsumuntur licitè, & non illicitè acquisita.

49 Unde ꝑ cameræ alleganti contrariam

onus probandi incumbit, quia præsumptio transfert onus probandi in adversarium, *l. generaliter, § si petitur, ff. de fideicommiss. liber.* & Menoch. *cons. 54. num. 6. lib. 1.*

50 Ob non residentiam ꝑ Pius IV. sua constitutione perpetuè valitè statuit, & ordinavit, quod omnia, & singula bona mobilia, immobilia, & se moventia, res bona, jura, & actiones cujuscunque qualitatis, & valoris ac ubicunque locorum consistentia, ad quoscunque ecclesiasticos, quavis auctoritate, dignitate, gradu, & præminentia, extra residentiam decedentes, pertinentia, etiam si facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & aliàs liberè disponendi obtinuerunt, ac de bonis, & rebus hujusmodi disposuerint, tanquam spolia ad cameram Apostolicam legitimè pertinere, *ut in eadem constitutione sub datò Romæ 1564. septimò Kal. Decembris, in eadem Bull. Rom. c. 115. clausula, sublata, & decreto irritanti, de super adjectis, & in pœnam non residentium, ultra alias pœnas contra non residentes, à sacro concilio Tridentino inflictas, ut in c. 1. § 2. de reform. sess. 6.*

51 Apostatarum ꝑ etiam Regularium extra claustra degentium bona quæcunque per dictos regulares extra claustra ecclesiarum, monasteriorum, domorum, & quorumcunque regularium locorum degentes, quocunque jure, & actione, sive ea causa testati, sive intestati acquisita, & in posterum acquirenda, vel ad eos delata in quibusvis Provinciis, dominiis, Regnis, & locis consistentibus, nisi iidem, ad quos illa spectarent, sufficienti essent testandi, aut de illis disponendi facultate suffulti, eaque legitimè usi fuissent, ad cameram Apostolicam

postolicam pleno jure pertinere, & spectare, ac bona quæcunque eorundem sub spoliatorum nomine comprehensa, per ipsam cameram, ejusque nomine à quibuscunque illa, quandoque occupantibus, & detinentibus recuperari ac vendicari posse, ac juxta Pauli Papæ III. & aliorum Pontificum litteras eadem camera Apostolica in hujusmodi bonis spolia nancupatis verè, & universaliter succedere Greg. Papa XIII. Apostolica auctoritate declaravit, *ut in litteris ejusdem Gregorij sub die 21. Januarij 1577. expeditis, de quibus in Bull. Rom. c. 44.*

Et Pius V. de sanct. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consensu, & de potestatis plenitudine, † extinxit, & abolevit ordinem fratrum Hamiliatorum, & officium Præpositi generalis, ac provincialium, & quæcunque alia ministeria ordinis sic suppressa, nec non omnia, & quæcunque statuta, consuetudines, & decreta ejusdem, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel alia quacunque firmitate munita, privavitque Generalem, ac cæteros omnes Præpositos, & fratres, omnibus Præposituris, dignitatibus, administrationibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis, cum cura & sine cura, nec non domibus, conventibus, locis, & bonis, immobilibus, mobilibus, & se moventibus ubicunque gentium constitutis, sacra quoque, & communi suppellectile, ac ipsorum omnium usufructu, administratione, ac possessione spirituali, & temporalis, ac etiam jure, & actione, sive per statuta Apostolica, sive aliàs quomodolibet pertinente, ac eis abstulit omnimodam facultatem, usum, & auctoritatem, generalia, provincialia, & alia capitula de cætero ce-

lebrandi, *ut in constit. ejusdem Pij V. de qua in Bull. Roman. c. 122. & idem Pius præpositus, ac aliis ejusdem extincti ordinis dignitatibus, & beneficiis aliis ecclesijs, & piis locis unitis, ac aliàs de illis dispositio, † fratribus ejusdem extincti ordinis pro singulorum eorundem fratrum alimentis pensionem annuam liberam immunem, & exemptam scutorum quadraginta auri annis singulis percipiendam, eorum vita durante, super eorumdem beneficiorum fructibus distribuit, & auctoritate Apostolica assignavit, † ac omnia beneficia ejusdem ordinis sic suppressa Sedi Apostolicæ duntaxat specialiter, & expressè in perpetuum reservavit, ut in litteris, de quibus in Bull. Roman. ejusdem Pij V. c. 123.* Et, quoniam quampluribus dicti extincti ordinis fratribus fuit postea Apostolica, aut alia auctoritate de aliis beneficiis provisum;

Quæritur, & numquid bona eorundem decedentium, post ejusdem ordinis extinctionem ex redditibus ecclesiasticis acquisita, cadant sub eodem spolio, sub quo cadunt alia bona per apostatas extra eorum ordines & religionis acquisita: & ratio dubitandi oritur, quia, cum ipsi postmodum extra claustra, & obedientiam religionis vixerint, videtur, quod sub constitutione ejusdem Gregorij XIII. & aliorum Pontificum contra apostatas editas comprehendantur; at tamen, cum dicta constitutio Gregorij Papæ XIII. de qua in Bull. c. 44. & aliorum Pontificum suorum prædecessorum contra apostatas edita expressis verbis comprehendant regulares professos extra claustra suorum regularium locorum, etiam de licentia suorum superiorum degentes, *ut in d. constit.*

lit. 44. in proem: quod denotat causam finalem, ut l. fin. ff. de hered. inst. & Jas. in l. si pacto, quo pariam, nu. 14. C. de pact. Puto distinguendum, quia aut dicti fratres extincti ordinis habebant monasteria cum claustris, aut alias domus pro eorum habitatione, & communi vita, loca claustris assignatas, ut in dict. Bull. Pij V. S. hanc autem.

56 Et ꝑ hoc casu, qui aliò se transtulerunt sine legitima Sedis Apostolicæ licentia speciali, sub constitutionibus contra apostatas editis comprehenduntur, & bona eorundem extra loca pro eorum residentia assignata postea acquisita, post eorum obitum ad cameram Apostolicam spectant, quia loca, de quibus in eod. S. hanc autem, loco monasteriorum, & claustrorum fuerunt subrogata, & subrogatus sapit naturam ejus, in cujus locum subrogatur, l. eum, S. qui injuriarum, ff. si quis, caut. cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ il. 1. junct. gloss. ut lit. pendens, & Bart. in l. 1. §. hi qui- bus, nu. 2 ff. de leg. 3.

Si verò Apostolica auctoritate de aliis beneficiis præcipuè personalem residentiam requirentibus fuerint provisum, & à vinculo communis vitæ, & habitus gestationis soluti, tunc sub dictis constitutionibus contra apostatas editis non censen-

tur comprehensi, quia, cum ordo Humiliatorum penitus fuerit extinctus, nec fratres habeant monasteria; provisiones contra apostatas factæ, cessante dicta subrogatione, non comprehendunt fratres ordinum suppressorum, & extinctorum, argum. text. sac. conc. in c. 11. de reform. sess. 14. & cap. 19. de regul. & monial. sess. 25.

Hoc enim casu inter alios clericos seculares sunt connumerandi, quò ad bona per ipsos acquisita post ordinis Humiliatorum extinctionem, & cessante facultate testandi, eorum bona ad Cameram Apostolicam spoliatorum nomine devolvuntur.

57 Si autem habent facultatem ꝑ particularem, & specialem testandi, aut in facultatibus generalibus, quæ pluribus in locis clero media compositione cum camera Apostolica facta, fuerant concessæ, incorporati reperiuntur, non video rationem diversitatis, quare eadem facultate gaudere non debeant. Cum enim, & sit eadem ratio, idem jus statui debet. Grav. conf. 183, numer. 3. & de eisdem bonis testamento, aut alias disponere valent, quemadmodum clerici seculares disponere possunt, ex supra à numer. 12. usque ad num. 13. allegatis.

DE PROHIBITIONIBVS, ET POENIS.

Cap. IV.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericis negotiari est prohibitum, & quare, & quam pœnam contravenientes incurrant.
- 2 Mediatores clericum illicitorum contractuum esse non possunt.
- 3 Mediatores contractuum usurariorum usurari